

Transparency International er den førende globale organisation i kampen mod korrupsion. Organisationen består af mere end 100 afdelinger verden over samt et internationalt sekretariat i Berlin. Vi dokumenterer og skaber opmærksomhed om problemerne med korrupsion og samarbejder med regeringer, erhvervsliv og civilsamfund om at implementere mekanismer, der effektivt modvirker korrupsion.

FORORD

2020 har stået i Coronaens tegn. Året begyndte roligt, men allerede da der skulle indkaldes til generalforsamling, kunne bestyrelsen se udfordringer med begrænsningen i antallet af forsamlede. Generalforsamlingen blev derfor udsat til maj, hvor den blev afholdt, og en ny bestyrelse udpeget.

Vi kom desværre ikke til den Internationale Antikorrupsionskonference i Seoul, og vi kom hellere ikke til det årlige medlemsmøde for alle chapters i Berlin, men vi fik lært at deltage i teams-møder!

Transparency International afsluttede i løbet af 2020 deres arbejde med en strategi for 2021-2030. Strategien blev endeligt godkendt ved det virtuelle årsmøde i november. Transparency International Greenland deltog aktivt i årsmødet.

Vi har haft et travlt efterår, hvor vi har gennemført en interessentanalyse, som var forarbejdet for en strategi for Transparency International Greenland 2021-2025. En strategi som vi er stolte af at have udviklet og glæder os til at arbejde efter.

I slutningen af året gennemførte vi Global Corruption Barometer, og de første resultater blev præsenteret via pressen hen over julen.

Fokus har fortsat været på at skabe kendskab til betydningen af transparens på alle niveauer i samfundet. Derfor

har TIG i løbet af året også været aktiv med at tilbyde og deltage i oplæg og debatter ved en række seminarer.

I løbet af året har der været flere sager i medierne, hvor TIG har kommenteret sager, givet interviews og søgt at give input til medierne om håndtering af korruption på et generelt niveau. Herudover er TIG blevet interviewet af studenter fra ind- og udland og den udenlandske presse.

2020 blev desværre ikke året, hvor Grønland tilsluttede sig FN's Konvention mod korruption eller Århuskonventionen. Imidlertid blev der udarbejdet et nationalt integritetsstudie, foranlediget af Finansdepartementet.

Vi ser frem til at fortsætte indsatsen mod korruption i 2021. En af hovedopgaverne for TIG i 2021 er offentliggørelsen af hovedkonklusionerne fra Global Corruption Barometer 2020.

Venlig hilsen

Bestyrelsen i Transparency International Greenland

*Birita í Dali, Anita Hoffer, Dora Drechsel,
Karen Heilmann Lennert, Anja Rindom Bøndergaard,
Christian P. Jerimiassen*

LEDELSESBERETNING

HOVEDAKTIVITET

Transparency International Greenland (TIG) er en NGO, der arbejder for forebyggelse af korruption i Grønland som et lokalt chapter (lokal afdeling) af den internationale organisation Transparency International. TIG blev i 2019 re-akkrediteret af Transparency International og dermed godkendt til fortsat at være et lokalt chapter.

Foreningens formål er at forebygge korruption, både nationalt og internationalt, i samarbejde med Transparency International. Korruption defineres som misbrug af betroet magt for egen vindings skyld. Foreningen bekæmper korruption ved at arbejde for vidtgående offentlighed i forvaltningen, åbenhed i virksomheder og generel gennemsigtighed i samfundet samt i øvrigt ved at udbrede oplysning om korruption og dens skadevirkninger.

Foreningen har forpligtiget sig til at følge Transparency International's retningslinjer ved opmærksomt at følge lovgivning, administrativ praksis m.v. i både private og offentlige organisationer med henblik på at konstatere adfærd, der fremmer eller negligerer korruption, og dernæst at gøre opmærksom på eventuelle svagheder og stille forslag til forbedringer.

UDVIKLING I AKTIVITETER OG ØKONOMISKE FORHOLD

Årets resultat blev et underskud på 89.857 kr. mod et overskud på 32.797 kr. sidste år. Foreningens økonomi hviler dels på medlemsbidrag og dels på donationer fra fonde. GrønlandsBANKEN's Erhvervsfond har givet 125.000 kr. til understøttelse af projekter og drift af sekretariatet og Tips- og Lottopuljen har givet 90.000 kr. til samme formål.

Aktivitetsniveauet er højt og bygger primært på bestyrelsesmedlemmernes frivillige, ulønnede arbejde. Sekretariatet er bemandet med lønnet medhjælp 15 timer om ugen. TIG's strategi følger retningslinjerne i Transparency International's 2020 strategi.

TIG har indleveret 6 høringsvar i 2020. Der har grundet coronarestriktioner ikke været fysisk deltagelse i offentlige møder eller konferencer.

Bestyrelsen, marts 2021

BERETNING

SAGER

Transparency International Greenland får mange henvendelser fra private borgere, men også fra medierne, der ønsker at vi udtaler os om enkeltsager. TIG's udgangspunkt er dog, at vi ikke behandler eller kommenterer på konkrete sager. Det har vores lille forening ikke ressourcer til. Vi bruger vores ressourcer på at skabe opmærksomhed, der hvor systemet kan være sårbart over for korruption.

CORONA NEDLUKNING - EPIDEMILOVEN

Under nedlukningen har vi arbejdet for maksimal åbenhed om de politiske beslutninger, der lå til grund for nedlukningen. Vi har gjort meget ud af vigtigheden af, at Naalakkersuisut og Inatsisartut er tydelige, når de skal forklare befolkningen, hvad hasteloven¹ kan betyde for borgernes rettigheder. Der var i en periode uklarheder om, hvorvidt hasteloven ville give politiet mulighed for at gå ind i private boliger uden dommerkendelse, at afbryde en kaffemik eller en demonstration. Det var omfattende tiltag, og vi har opfordret til maksimal åbenhed om konsekvenserne således, at alle borgere er fuldt oplyste om loven. Det har vi gjort til pressen, via sociale medier samt til et arrangement med titlen "Grønland under Corona-krisen" for medlemmerne.

UDPEGNING AF BESTYRELSESMEDLEMMER I SELVSTYREEJEDE SELSKABER

Med de ekstraordinære generalforsamlinger for de selvstyrejede selskaber hhv. Illuut A/S og Visit Greenland A/S samt Kalallit Airports i foråret 2020 opfordrede Transparency International Greenland igen til mere transparens, når generalforsamlinger afholdes og bestyrelsesmedlemmer udpeges. Manglende transparens i udpegningen af medlemmer er problematisk, fordi det giver grobund for spekulationer om urent trav i processen. Vi kunne godt tænke os transparens i alle sammenhænge, fordi det er det bedste middel mod korruption og nepotisme, og derfor ønsker vi mest mulig åbenhed - også i udpegning af bestyrelsesmedlemmer. Borgerne skal kunne forstå, hvorfor de her mennesker bliver valgt, men dem, der bliver fravalgt til posterne, skal også kunne forstå, hvorfor det er sket.

¹ Inatsisartutlov nr. 1 af 1. april 2020 om civile foranstaltninger mod smitsomme sygdomme

Borgerne skal kunne forstå, hvorfor de her mennesker bliver valgt, men dem, der bliver fravalgt til posterne, skal også kunne forstå, hvorfor det er sket, siger formand for Transparency Greenland Anita Hoffer.

Foto: KNR

Transparency savner åbenhed om udpegning af bestyrelsesmedlemmer

Anita Hoffer udtalte sig til KNR i april 2020² om udpegning af bestyrelsesmedlemmer.

Vores anbefalinger om transparens i udpegning af bestyrelsesmedlemmer fra 2019 blev relevant at tage frem igen. Du kan finde den på.³ Selvstyret meddelte i januar 2021, at Bestyrelsessekretariatet lancerede en åben og transparent rekrutteringsplatform målrettet bestyrelserne i de selvstyrejede aktieselskaber i samarbejde med nBoard. Dette initiativ roser TIG og hilser meget velkomment.

WHISTLEBLOWER-ORDNINGER

Den 23. juni 2020 markerede vi "World Whistleblowers Day" med at sætte fokus på whistlebloweres vigtige rolle i samfundet. På nuværende tidspunkt har Selvstyret en ordning, hvor ansatte i Selvstyret kan rapportere om ulovlige forhold, nepotisme osv. Whistleblowerordningen hører under Intern Revision i Økonomi- og Personalestyrelsen, som er en styrelse i Selvstyret. TIG mener, at det er uheldigt, at denne ordning varetages internt. Det betyder, at der ikke er vandtætte skotter mellem arbejdsgiver og whistleblowerordningen. Ordningen er ikke god nok til, at folk tør benytte den. Derfor mener vi også, at ordningen mister en del af sit formål, når den ligger "in house", sagde Birita i Dali, formand, til Sermitsiaq den 23. juni 2020.

² <https://knr.gl/da/nyheder/transparency-savner-%C3%A5benhed-om-udpegning-af-bestyrelsesmedlemmer>

³ <https://www.transparency.gl/wp-content/uploads/Offentligt-vejede-selskaber-i-Gr%C3%B8nland-.pdf>

Transparency International Greenland har tre forslag til forbedringer for whistleblower-ordninger i Grønland:

1. Naalakkersuisut/Inatsisartut udarbejder og vedtager lovgivning, der beskytter whistleblowers.
2. Selvstyret, kommunerne og virksomheder etablerer whistleblower-ordninger med ekstern håndtering
3. Alle, der er bekendt med kritisabel eller ulovlig adfærd, gør opmærksom på det.

KORTLÆGNING AF MAGTELITEN I GRØNLAND

En kortlægning af Grønlands magtelite blev lavet af nogle forskere, som har indsamlet navne på over 2000 personer fordelt over 456 netværk fra februar 2019 til februar 2020. Undersøgelsen blev offentliggjort i juli måned 2020, og resultatet viste, at 123 personer til sammen sidder på 701 positioner i Grønland, fordelt over 79 centrale netværk. TIG bidrog som sparringspartner for forskerne. I kortlægningen blev der ikke set på, hvem der taler grønlandsk, dansk eller begge sprog. Der var heller ikke taget højde for uformelle netværk, som familierelationer eller hvem der mødes i sportsklubben. TIG mener, at kortlægningen over magtfulde poster og netværk i Grønland er positivt for demokratiet, og TIG lagde vægt på, at hovedkonklusionen af undersøgelsen må være, at der er forholdsvis meget magt fordelt på forholdsvis få hænder. I et land med få mennesker, vil der altid være personer, som har flere vigtige hatte, men ulempen kan være at sandsynligheden for nepotisme øges, når magt er koncentreret på få hænder, fordi faren er, at man kan koordinere og tilgodese egne interesser på tværs af sektorer. Formanden udtalte sig om sagen til KNR i juli.⁴

JOLLE-TILSKUDS-SAGEN

I september kommenterede Transparency international Greenland sagen om tilskud til politikere til indkøb af fartøjer. Hvis man sidder som politiker og laver en lov, der gør det nemmere for en selv at søge om tilskud, så kan det være problematisk. Det er også en udfordring, at politikerne har deres gang tæt på administrationen, som forvalter tilskudsordningen, da det kan sætte den enkelte medarbejder i en svær situation i forhold til sagsbehandlingen. Politikere har et ekstra ansvar for at forvalte Selvstyrets penge og mulighed for støtte på en ordentlig måde. Næstformand Anita Hoffer udtalte sig til både KNR og Sermitsiaq og TIG anbefalede, at forløbet af jollesagen blev undersøgt. Derudover anbefalede TIG, at flere mennesker behandler ansøgninger fra toppolitikere for at undgå særbehandling.

⁴ <https://knr.gl/da/nyheder/transparency-rapport-giver-et-vigtigt-indblik-i-magten>

SEXISME

En større rapport fra Transparency International udkom i 2020 med titlen "Breaking the silence around sextortion". Begrebet 'sextortion' betyder seksuel afpresning. Det opstår, når de, der har formel magt bruger den til seksuelt at udnytte dem, der er afhængige af denne magt. Rapporten behandler linket mellem korrupsion og sextortion, og dette fokus på sexisme og sextortion har medført, at nogle af spørgsmålene til Global Corruption Barometer også omhandlede sexisme og sextortion. Når sexisme på arbejdspladsen finder sted i ulige magtrelationer, er der derfor tale om korrupsion. Uanset om gevinsten er af økonomisk eller seksuel karakter, er det korrupsion. Resultaterne fra den grønlandske Global Corruption Barometer viste, at langt de fleste respondenter mener, at personer med formel magt udnytter den ved at begå seksuelle handlinger. Disse resultater blev offentliggjort i KNR i slutningen af 2020.

STENBIDERSAGEN – HABILITET

Over sommerferien kørte stenbidersagen i medierne.

TIG ville ikke kommentere på den konkrete sag om, hvorvidt formanden for Naalakkersuisut, Kim Kielsen, har været inhabil i forhold til forhøjelse af stenbiderkvoten. Anita Hoffer, næstformand udtalte sig til medierne omkring inhabilitet. "Alle involverede må have en interesse i mest mulig åbenhed. Alle bør have interesse i at få undersøgt, om der er noget om snakken. Vi kan kun råbe om så meget åbenhed som muligt i de sager. Lad endeligt tingene blive undersøgt, det mener vi selvfølgelig, at man skal og bør gøre", udtalte hun.

TIG: Habilitet skal undersøges åbent

Transparency international Greenland beder om åbenhed i sager om inhabilitet. Både for samfundets skyld, men også for de involverede parter, så der er klare linjer.

KARENSPERIODE OG SVINGDØRSANSÆTTELSER

I forbindelse med at en tidligere departementschef blev ansat som direktør for mineralselskab understregede TIG igen, at vi ikke kan kommentere på den konkrete sag, men vi benyttede lejligheden til at bringe spørgsmålet om karenperiode på banen. "Der kan være en udfordring med loyalitet i den periode fra ansættelsesaftalen er i hus og indtil ansættelsen træder i kraft. Hvis vi i Grønland ønsker at begrænse muligheden for, at man skal kunne gå fra en to-pembedsmandsstilling til toppen af et privat selskab fra den ene dag til den anden, kan der indføres regler, så vi mindsker muligheden for interessekonflikt. TIG er klar på at drøfte ideer", udtalte formand Birita í Dali.

En mulighed kan være en såkaldt karenperiode for offentligt ansatte på to år – altså at politikere og embedsmænd ikke kan få arbejde i det private på det område, man har varetaget for det offentlige.

INATSIARTUT

Inatsisartut vedtog på forårsmødet i 2019 tre beslutningsforslag, som pålagde Naalakkersuisut at udarbejde en undersøgelse af, hvordan indsatsen mod korruption kan styrkes og hvorledes anvendelsen af whistleblowerordninger kan fremmes bedst muligt. Lovudvalget citerede i sin

betænkning⁵ Global Corruption Barometer og TIG's analyse af, hvad der skal til for at Grønland kan opfylde FN's konvention⁶. Naalakkersuisut anmodede efterfølgende Nordic Consulting Group A/S om at udarbejde et uafhængigt integritetsstudie for Grønland. Redegørelsen skulle indeholde anbefalinger til, hvordan indsatsen mod korruption kan styrkes samt en beskrivelse af fordele og ulemper ved henholdsvis etableringen af en uafhængig antikorrupsionsenhed og fremlæggelsen af en antikorrupsionslov, som samler tiltagene mod korruption. Nordic Consulting Group nedsatte en styregruppe, hvor bl.a. TIG havde sæde. TIG afgav efterfølgende høringssvar på rapporten. Rapporten er endelig blevet offentliggjort i marts 2021 og kan læses den via nedenstående link.⁷

Beslutningsforslagene blev ikke behandlet i 2020. TIG følger opmærksomt Inatsisartuts fortsatte behandling af punktet.

5 https://ina.gl/dvd/FM2019//pdf/media/2541263/pkt49_em2018_bf33_antikorruption_bet_2beh_da.pdf

6 *Hvilke udfordringer møder Grønland, når FN's konvention mod korruption træder i kraft for Grønland?* www.transparency.gl

7 <https://naalakkersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Finans/DK/Integritetsstudie/Korrektur%C3%A6st%20Final%20NIS%20Gr%C3%B8nland%2020%2011%202020>

AKTIVITETER 2020

REGIONALT MØDE

Transparency International, regionalt møde maj 2020

GENERALFORSAMLING

Generalforsamling blev afholdt 28. maj 2020. Årsregnskab, budget og handleplan blev godkendt. Referat, årsrapport og årsberetning er tilgængelig på TIG's hjemmeside.

DEBATARRANGEMENT FOR MEDLEMMER

28. maj blev afholdt debatarrangement med emnet Grønland under corona-krisen. Har restriktionerne indskrænket de grundlæggende frihedsrettigheder og svækket demokratiet og har der været tilstrækkelig transparens? Oplæg fra Jesper Olesen, formand for Transparency International Danmark, Anita Hoffer, daværende formand for TIG og Sara Olsvig, formand for Menneskerettighedsrådet.

EKSTERNE PRÆSENTATIONER

Nuuk Rotary Club og Nuuk Arbejdsgiverforening fik begge i efteråret 2020 oplæg om TIG. Oplæggene blev holdt af medlemmer af TIG's bestyrelse.

GLOBAL CORRUPTION BAROMETER 2020

Global Corruption Barometer er en international meningsmåling, som Transparency International har stået for siden 2003. Grønland deltog første gang i 2016. I 2020 lykkedes det at sikre midler til at deltage igen. HS-Analyse gennemførte i oktober/november 707 telefoninterviews med et repræsentativt udsnit af befolkningen. Spørgerammen er den, som Transparency International anvender. Data fra analysen blev afleveret til sekretariatet i Berlin for at kunne indgå i den globale rapport. Hovedkonklusioner fra Grønland offentliggøres i 2021.

ANNUAL MEMBERSHIP MEETING 2020

Årsmødet i Transparency International blev afholdt virtuelt 5. - 8. november. Birita i Dali og Bodil Karlshøj deltog. Birita var, som formand, stemmeberettiget for TIG.

Genvælgt for de kommende 3 år blev som formand Delia Ferreira Rubio og som næstformand Ruben Lifuka.

Hovedemnet for mødet var godkendelse af TI's globale strategi mod korruption 2021-2030 *Holding Power to Account*.

Der blev vedtaget en række resolutioner, heraf to om fremtidige indsatser. TI vil frem over arbejde aktivt inden for Covid-19, vaccine og behandling, samt for inddragelse af de unge i et globalt Youth Integrity Work.

INTERESSENT ANALYSE OG STRATEGI-WORKSHOPS

Det er i 2021 ti år siden foreningen blev godkendt som chapter. For at få et solidt udgangspunkt for en ny strategi, ønskede vi at tage pulsen på, hvordan interessenter vurderer, at foreningen klarer sig. TIG gennemførte derfor en interessentanalyse i løbet af september og oktober bestående af 17 interviews med interessenter fra forskellige organisationer, virksomheder, offentlige myndigheder, uddannelsesorganisationer og medier. Efterfølgende afholdt vi 2 dages strategiseminar i oktober og et opfølgende møde i bestyrelsen i januar. TIG's strategi 2021 – 2025 præsenteres i april 2021.

MØDE MED DEN AMERIKANSKE AMBASSADE I DANMARK

Gæster fra US Embassy.

Birita, Bodil, Eavan Cully, Malou Celandar.

ORGANISATIONEN

Bestyrelsens sammensætning

Til Generalforsamlingen 2020 blev ny bestyrelse valgt og ny formand valgt. Birita í Dali blev ny formand for foreningen. Anita Hoffer blev valgt som næstformand. Dora Drechsel, Karen Lennert, Klaus Kuch Jensen, Anja Rindom Bøndergaard, og Sara Olsvig blev valgt som medlemmer. Naaja H. Nathanielsen og Christian P. Jerimiassen som suppleanter.

Birita í Dali

Bestyrelsesmedlem Klaus Kuch Jensen valgte grundet flytning at udtræde kort efter generalforsamlingen, hvor suppleant Christian P. Jerimiassen trådte ind i bestyrelsen. Bestyrelsesmedlem Sara Olsvig valgte senere på efteråret at trække sig fra bestyrelsen.

Bestyrelsen har tilknyttet to ekspertmedlemmer, der ikke har stemmeret: Anne Mette Erlandsson Christiansen og Thomas Trier Hansen.

Medlemsantallet i Transparency International Greenland ved udgangen af 2020: 47 personlige medlemmer og 20 virksomhedsmedlemmer.

Bestyrelsen, juni 2020

2020 MILEPÆLE

- **Maj:** Regionalt TI møde, virtuelt. Medlemsmøde om frihedsrettigheder under corona. Generalforsamling
- **Juni:** International whistleblowerdag markeret på Facebook
- **Juli:** Præsentation af undersøgelsen "Magtelite i Grønland"
- **Oktober:** Kursus for medlemmer Virksomheder og korruption. Bestyrelsen afholdt strategiseminar
- **November:** Præsentationer for GE Nuuk Afdeling og for Rotary. Transparency International årsmøde i Berlin, virtuelt. Møde med repræsentanter fra US Embassy.
- **December:** FN's anti-korruptionsdag markeret i Nunatta Nipaa. Resultater fra GCB afleveres til TI. Resultater GCB om sexisme præsenteret i KNR.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL

EN GLOBAL BEVÆGELSE I KAMPEN MOD KORRUPTION

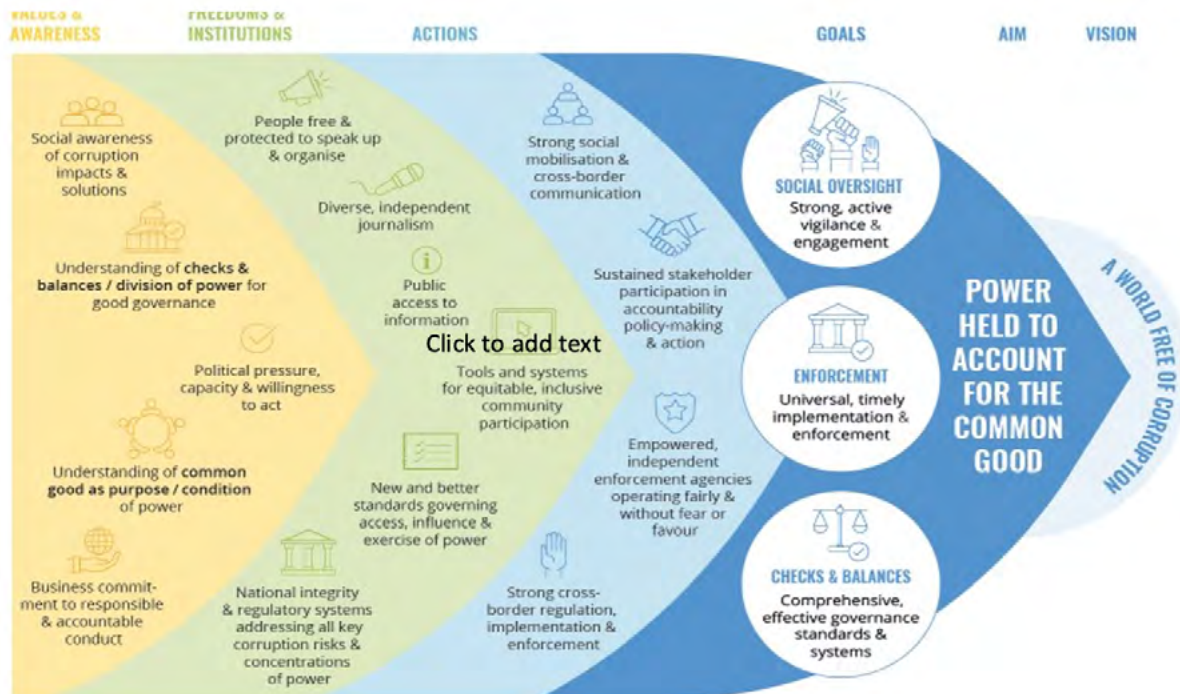
Transparency International's vision er at sikre en verden, hvor regeringer, politik, erhvervsliv, civilsamfund og menneskers dagligliv er fri af korruption ved at promovere transparens, ansvarlighed og integritet på alle niveauer og i alle sektorer. Organisationen består af mere end 100 chapters verden over samt et internationalt sekretariat i Berlin. TI dokumenterer og skaber opmærksomhed om problemerne med korruption og samarbejder med regeringer, erhvervsliv og civilsamfund om at implementere mekanismer, der effektivt modvirker korruption.

De nationale chapters er uafhængige civilsamfundsorganisationer, som er registreret i hjemlandene og internationalt forbundet med TI. Hvert chapter har egen bestyrel-

se og medlemsbasis, strategiske prioriteter, projekter og er ansvarlig for at skaffe sin egen finansiering. TI's sekretariat i Berlin støtter chapterne med viden og værktøjer (såsom Corruption Perception Index, Global Corruption Barometer, NIS-metoden etc.), men skaffer ikke finansiering til sådanne projekter. Det internationale sekretariat organiserer desuden årlige regionale og globale møder, hvor chapterne udveksler erfaringer, udformer nye samarbejder og deler seneste viden om forskning, initiativer og resultater opnået i TI som helhed.

Transparency International Greenland (TIG) er en del af denne struktur og støtter op om TI's vision.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL'S 2030-STRATEGI

*Deltagere i Strategiseminar
(bestyrelsen, ekspertmedlem og sekretariat)*

FONDE OG DONATIONER

- GrønlandsBANKENs Erhvervsfond; kr. 125.000 til drift af Sekretariat samt understøttelse af projekter.
- Tips & Lotto Pulje C; kr. 90.000 til drift, herunder lokaleleje.
- Tips & Lotto Pulje C; kr. 82.500 til Global Corruption Barometer
- GrønlandsBANKEN; kr. 10.000 til Global Corruption Barometer
- Royal Greenland; kr. 5.000 til Global Corruption Barometer
- Tele Greenland; frit internet i sekretariatet.
- Grønlands Erhverv; Assistance til bogføring.
- Kommuneqarfik Sermersooq; simultantolkning ved generalforsamling

